

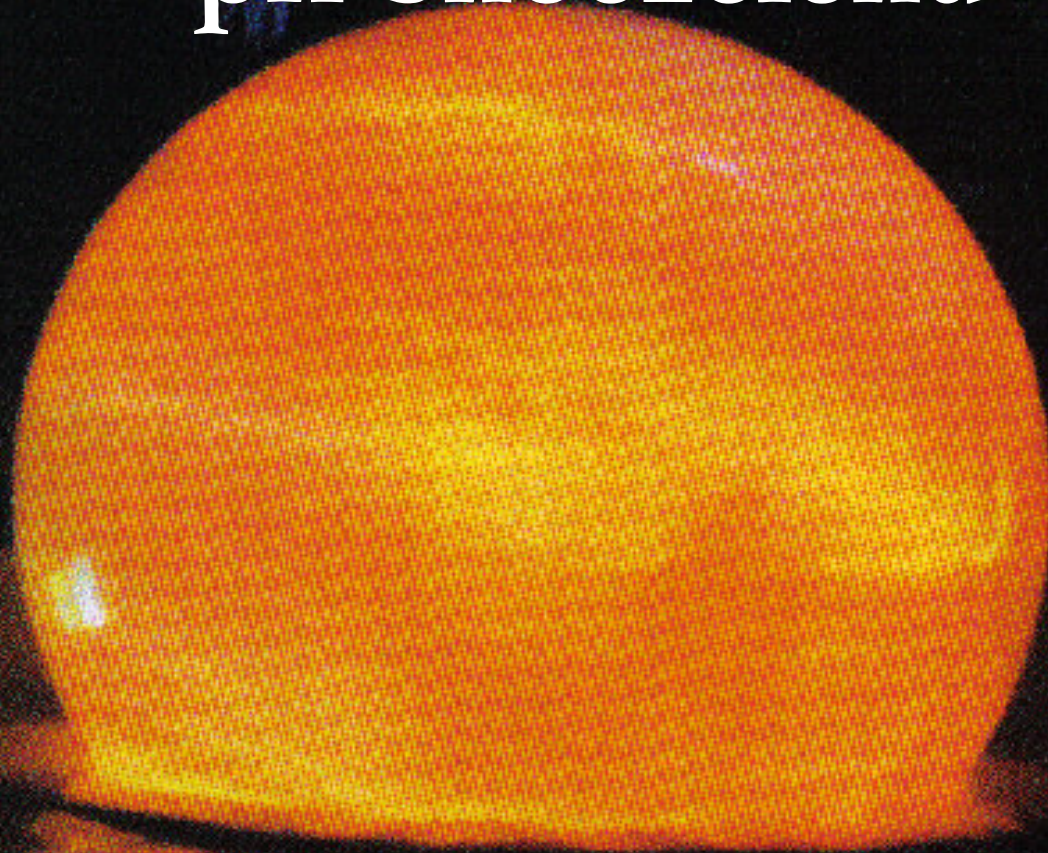
Dobrý den!

O snoezelen - oblasti podpory
Základní modul 1

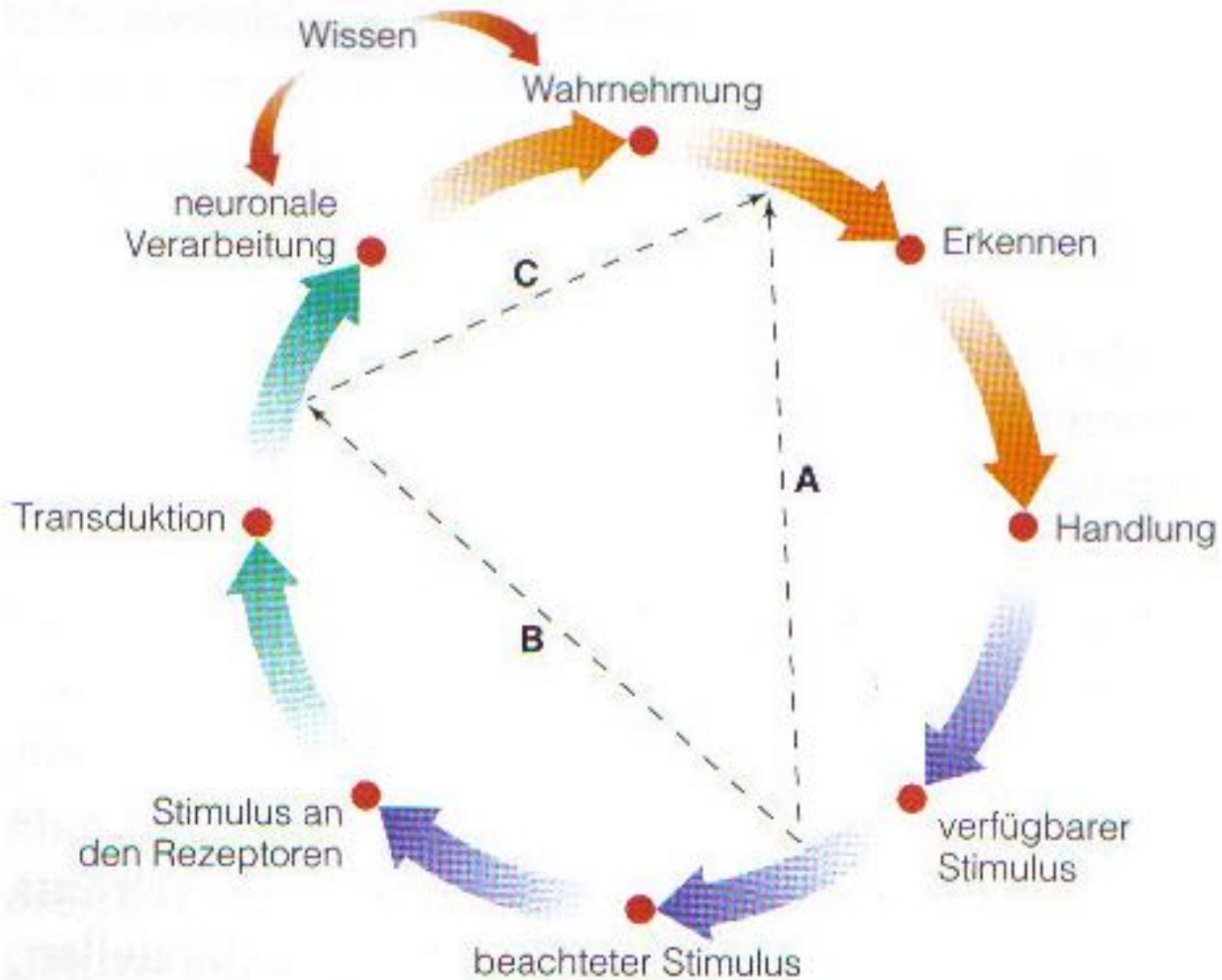
David Grupe

Oblasti podpory při Snoezelenu

vnímání

1. verfügbarer Stimulus

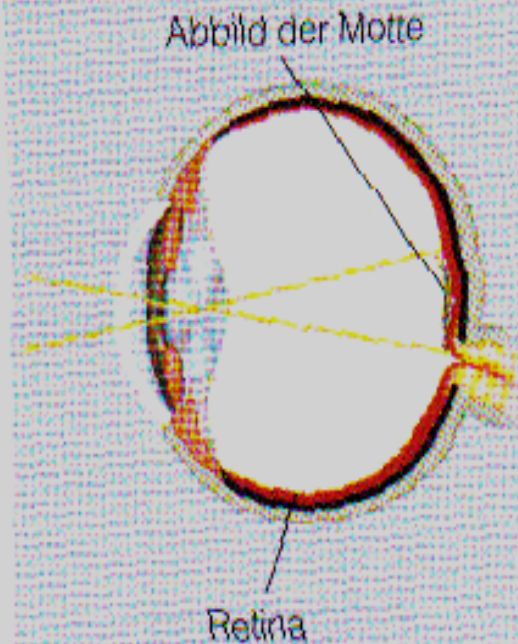
a) der Wald

2. beachteter Stimulus

b) die Motte auf dem Baumstamm

3. Stimulus auf den Rezeptoren 4. Transduktion

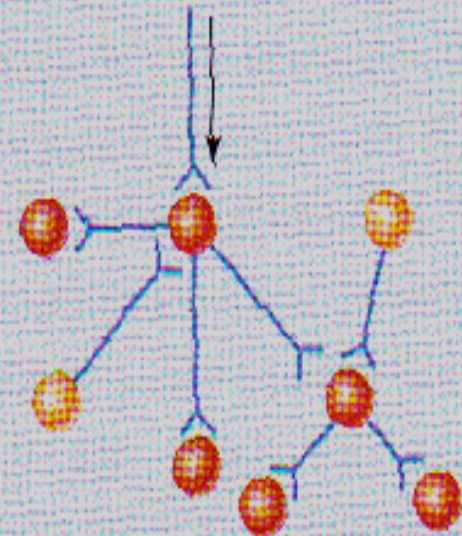

a) Abbild auf Eiflens Retina

b) Umwandlung in elektrische Energie

5. neuronale Verarbeitung

c) Signale breiten sich entlang neuronaler Bahnen aus.

6. Wahrnehmung

a) Ellen nimmt etwas auf dem Baumstamm wahr.

7. Erkennen

b) Ellen erkennt, dass es eine Motte ist.

8. Handlung

c) Ellen geht auf die Motte zu.

Vnímání

Další ovlivňující faktory:

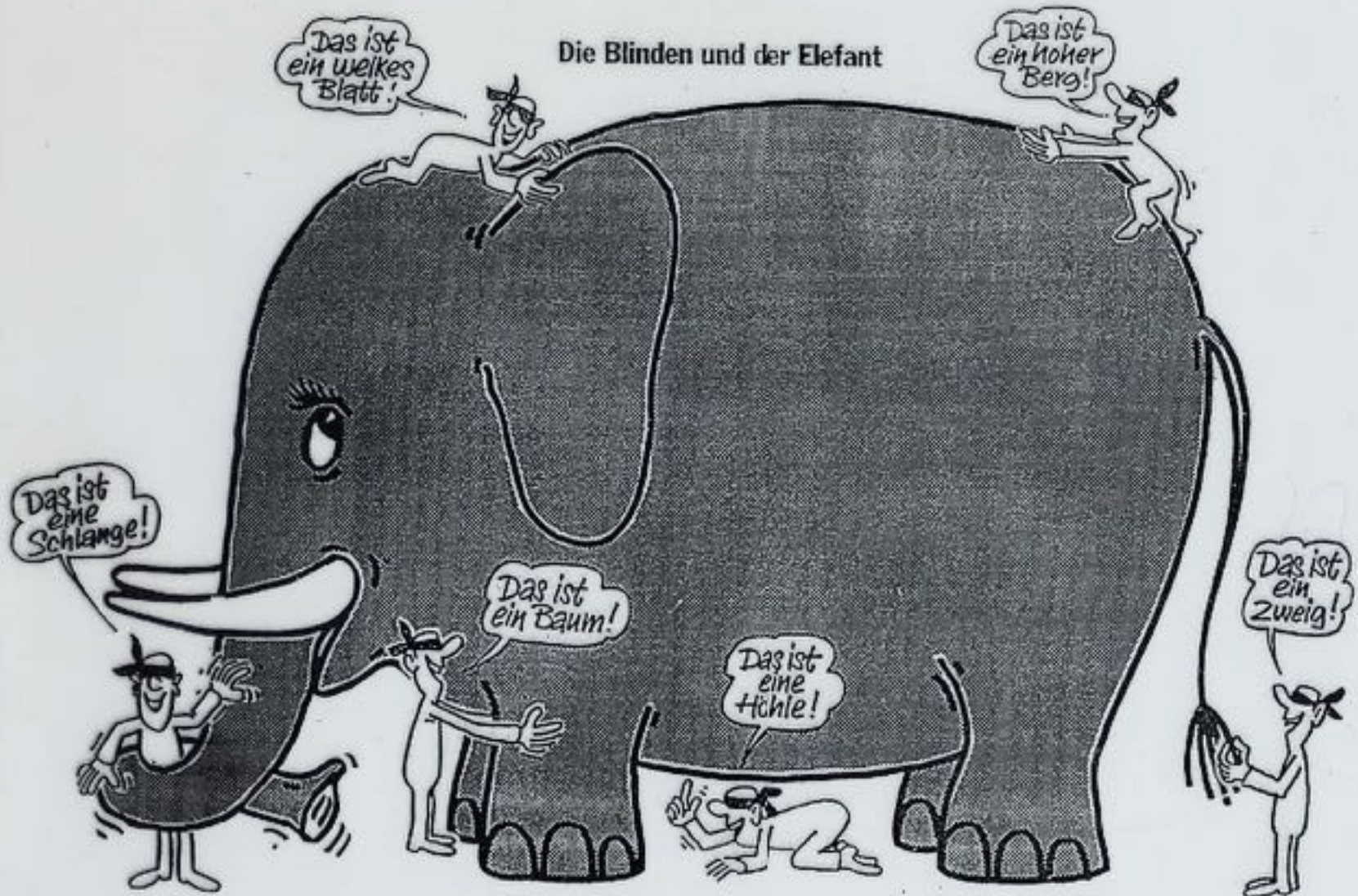
Prahová hodnota zájmu

+

Prahová hodnota koncentrace

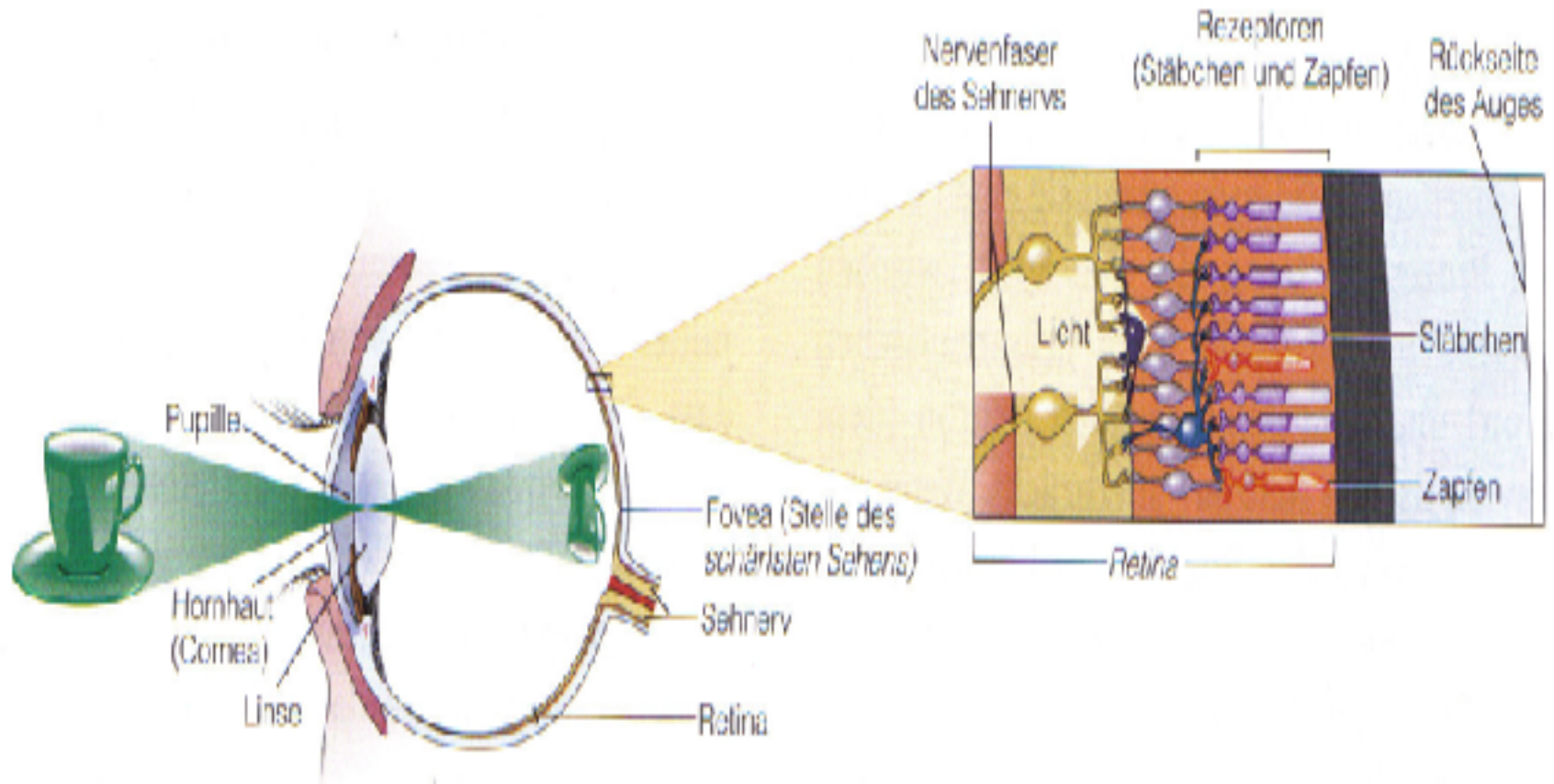
? Prahová hodnota přijetí

Vizuální vnímání

Vizuální vnímání

- Vnímání vizuálních podnětů, jako je jas, barva, kontrast, linie, tvar a forma, pohyb a prostorovost.

Aspekty vizuálního vnímání

- Koordinace vizuálních a motorických aktivit
- Rozvoj koordinace očí a rukou
- Vnímání tvaru a pozadí
- Vnímání konstantnosti/vnímání tvarů
- Vnímání prostoru
- Vnímání barev

Vnímání tvaru a pozadí

Objekt je
„vyfiltrován“
z rozmanitosti
optických
vjemů
Ellneby 89

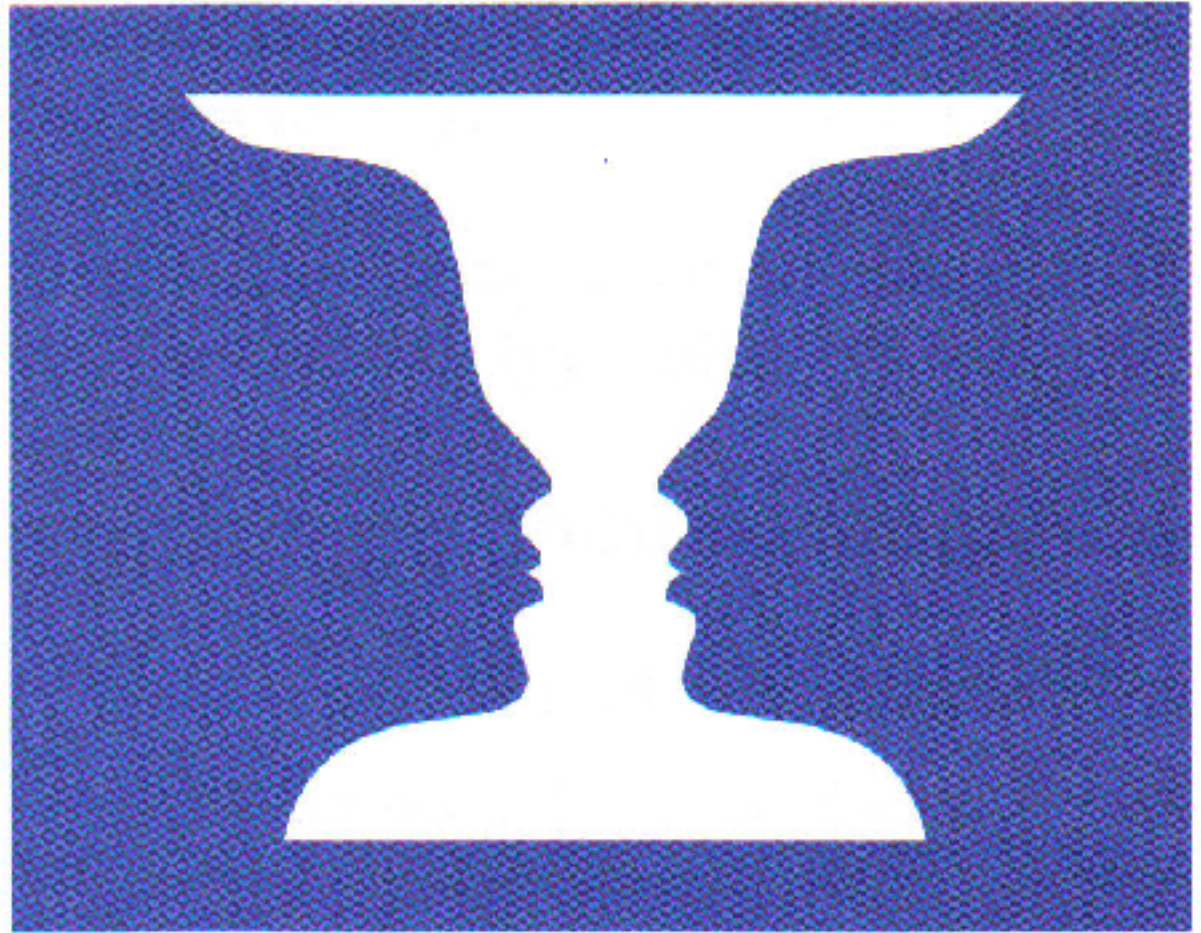

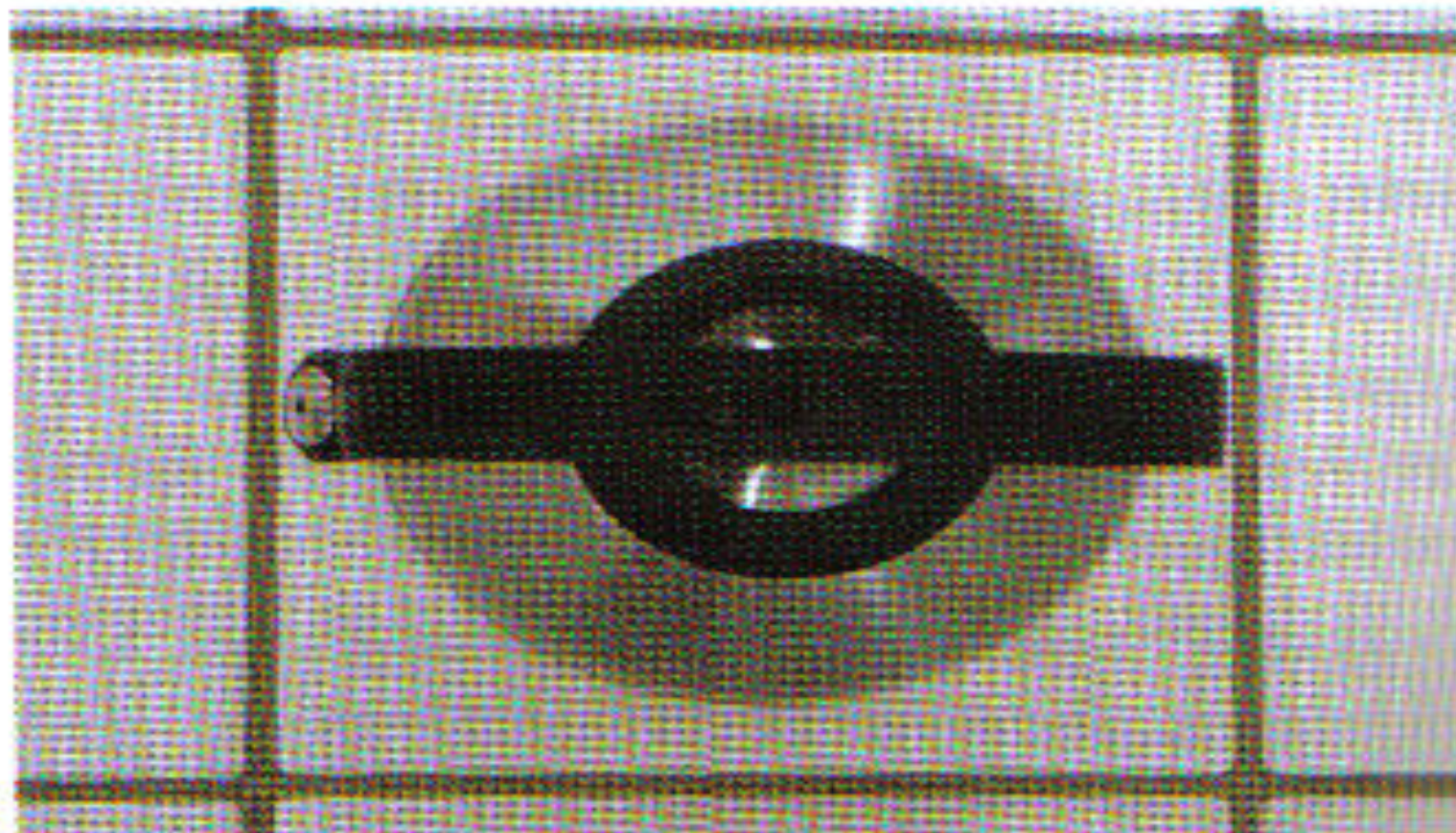
Abb. 5.24 Eine Version von Rubins Gesichter-Vase-Kippfigur.

PITTSBURGH ZOO®

Vnímání konstantnosti / vnímání tvarů

b)

Vnímání konstantnosti / vnímání tvarů

a)

Vnímání konstantnosti / vnímání tvarů

a)

b)

Vnímání prostoru

Snoezelen základní modul 1 Švýcarský certifikát
Dagmar Mega & David Grupe

Vnímání barev

Rozlišujeme více než 1 milion barev.

- **Novorozenec, 12 hodin starý:** vidí barvy, preferuje červenou a žlutou
- **2–2,5 roku:** dítě rozlišuje mezi červenou, žlutou, zelenou, modrou a černou barvou a dokáže přiřadit předměty stejné barvy k sobě.
- **3–4 roky:** dítě dokáže správně pojmenovat dvě barvy.
- **4–5 let:** dítě rozlišuje odstíny barev. Umí přiřadit k sobě tři odstíny stejné barvy. To však platí pouze pro barvy červenou, žlutou, zelenou a modrou. Zná názvy barev.
- **5–6 let:** Dítě často zná 6 různých odstínů jedné barvy.

Symbolický význam barev

Zelená: růst, harmonie, znovuzrození a
milosrdenství

Modrá: chlad, čistota a svěžest

Žlutá: šíření radosti, kreativní myšlenky, probouzení
vědomí

Bílá: čistota a nevinnost

POZOR na kulturní rozdíly!

Physische Wirkungen und therapeutische Anwendung von Farben:

Farbe	Wirkung	Anwendung	Kontraindikation
Rot	stark anregend, durchblutungsfördernd, Steigerung der Herz- und Pulsfrequenz, erweiternd, hypertonisch, atmungsanregend, entstauend	niedriger Blutdruck, Rückenschmerzen, Rheuma, Erkältung und Grippe, Krankheiten des Blutes, alle Verstauchungen und Muskelschmerzen	Erkrankung der Herzkranzgefäße, Epilepsie, Fieber
Orange	stoffwechselfördernd, regt Nierenfunktion an, antidepressiv, drüsenanregend	Arthritis oder steife Gelenke, Muskelkrämpfe, Verstopfung, Nierenschwäche, Essstörungen	Hyperaktivität, Alkoholismus
Gelb	stimulierend auf Drüsenfunktionen, sekretfördernd, schleimhautaktivierend, nervenstärkend	Blasen- oder Nierenbeschwerden, Nahrungsmittelallergien, Blähungen, Diabetes	Schlafstörungen, Migräne
Grün	ausgleichend, bringt Regeneration, Ruhe und Erholung	zur Einleitung einer Behandlung geeignet, Herzprobleme, hoher Blutdruck, Asthma, Schlafstörungen, Ärger, Stress	
Blau	durchblutungshemmend, hypotonisch, verlangsamte Pulsfrequenz	nervöse Herzbeschwerden, Schilddrüsenüberfunktion, Halsschmerzen, Lungenbeschwerden, Verbrennungen, Ohreninfektionen, Kieferentzündungen, Koliken, Ekzeme	niedriger Blutdruck
Violett	beeinflusst vorrangig zentrales Nervensystem, schlaffördernd, entspannend, hypnotisch	Schlafprobleme, Kopfschmerzen, Migräne, Epilepsie, nervöse Störungen, Schuppen	Frauenbeschwerden, besonders Krämpfe, Neurosen

„Cool down pink“

- Na příkladu bezpečnostních cel, ve kterých vězni nemohou nic poškodit – ani sami sebe –, lze ukázat ještě něco jiného: jedna z cel je vymalována růžově. To souvisí s psychologickými poznatky. Zdá se, že takzvaná žvýkačková barva snižuje tepovou frekvenci – dokonce i u extrémně agresivních mladíků. Proto se tato barva také nazývá „cool down pink“. A ještě něco: mříž, které připomínají staré žaláře, jsou na straně cely doplněny plexisklovou tabulí. Tím je vězňům dokonce znemožněno chovat se jako „klasický“ vězeň – a třást mřížemi. I to má své dobré důvody, jak říká Klee. Jinde, kde mohou vězni klepat na mříž, „je to slyšet až do pátého patra“.

[http://www.colormotion.ch/
download/
Fachbericht_Cool_Down_Pink.pdf](http://www.colormotion.ch/download/Fachbericht_Cool_Down_Pink.pdf)

[http://www.colormotion.ch/
farbforschung.html](http://www.colormotion.ch/farbforschung.html)

Vizuální vnímání: Hlavní body Snoezelen

- Zaměření na optické podněty
- Lokalizace
- Vnímání směru pohybu
- Vnímání objektů
- Vnímání prostorové hloubky a velikosti
- Analýza signálů
- Barvy

Vybavení pro vizuální stimulaci

- Optické vlákno
- Spot případně s barevným kolečkem, nasměrovaný na zrcadlovou kouli
- Projektor kapaliny s různými skly
- Vodní sloup
- Projektor
- Zrcadlo
- Hvězdný koberec

Tematické snoezelen pro vizuální stimulaci

Fotografie

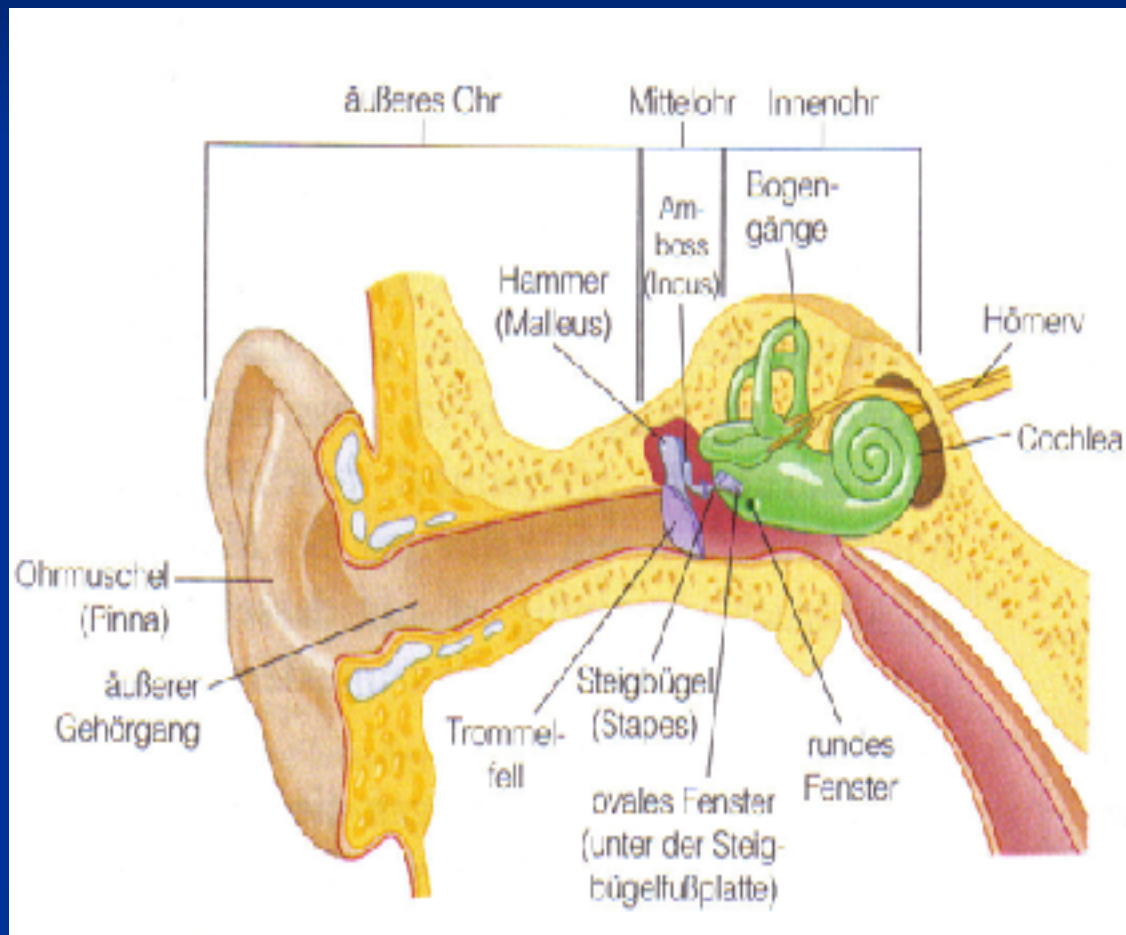
- z vlastní biografie
- na různá témata (příroda, místa, zvířata, lidé, staré časy atd.
  - Projektor: dbát na vysoké rozlišení a pozadí
  - Fotografie vytisknout, nejlépe zalaminovat
  - iPad nebo tablet
  - Pohlednice
  - Obrázky/obrazy/kresby

Videa – dbejte na vysoké rozlišení!

Sluchové vnímání

Slouží k vnímání zvuku, zejména šumu, tónů a zvuků.

Příslušným
smyslovým orgánem
je především ucho.
Velmi hlasité nebo
nízkofrekvenční
zvuky však mohou
být vnímány také
celým tělem, zejména
hmatem.

Rozsah lidského sluchu: 20 – 20 000 hertzů

- 125 – 1000 Hz působí uklidňujícím dojmem
- 20 – 100 Hz podněcuje snění

Zahlen zum Ohr des Menschen

Durchschnittswerte für ein Ohr

Durchmesser des Trommelfells:	1 Zentimeter
Dicke des Trommelfells:	0,1 Millimeter
Durchmesser des ovalen Fensters:	4 Millimeter
Länge der Grundmembran:	3,4 Millimeter
Zahl der Sinneszellen:	15 000
Windungszahl der Schnecke:	2,5 Windungen
räumliches Auflösungsvermögen:	8,4 Grad

Obergrenze der Hörfähigkeit im Alter

5 Jahre:	21 kHz
20 Jahre:	18 kHz
35 Jahre:	15 kHz
50 Jahre:	12 kHz
65 Jahre:	9 kHz
80 Jahre:	5 kHz

Fáze sluchového vnímání

- Sluchové vnímání: odkud pocházejí zvuky a jakou mají hlasitost (akustický tlak) a výšku tónu
- Sluchové rozlišování: schopnost správně vnímat zvuky, hlásky, slova a věty
- Sluchová paměť: zapamatování si toho, co bylo řečeno
- Podpora propojením se zrakovými, hmatovými a kinestetickými podněty

Sluchové vnímání: hlavní body při snoezelenu

- Zaměření na akustické podněty
  - Poslech hudby, vlastní hraní na hudební nástroje
  - Vydávání/rozpoznávání zvuků
  - Zpívání...
- Vnímání směru zvuku
- Lokalizace
- Analýza zvukových signálů – Co slyším?
- Vnímání zvukových frekvencí na vlastním těle (zvuková postel, balón, zvuková mísa)

Využití hudby při snoezelenu

- Hudba může synchronizovat dýchání, snižuje vnímání bolesti a zlepšuje imunitní reakce
  - Melodie vyvolávají silné emoce a vzpomínky.
  - Hudba stimuluje, povzbuzuje a motivuje.
  - Hudba uklidňuje a relaxuje
- ❓ Doporučení pro hlubokou relaxaci/fantazijní cesty:
Hudba Martina Buntrocka.

Vybavení pro sluchovou stimulaci

- Hudební systém (s dálkovým ovládním) –
  - Surround systém
- Zvukové lůžko, polštář, křeslo
- Mikrofon pro vytváření akustických signálů
- Hudební nástroje
- Nebo jednoduše: téměř vše, co vydává zvuky (pro vnímání prostředí)

Snoezelen základní modul 1 Švýcarský certifikát
Dagmar Mega & David Grupe

Snoezelen základní modul 1 Švýcarský certifikát
Dagmar Mega & David Grupe

Hry na podporu:

- Tichá pošta, cestování do Jeruzaléma, házení papírových koulí...
- Klepání jména dítěte
- Hledání dětských párů Páry zvířat
- Produkce rozhlasové hry...
- Obchod...
- Vyprávění krátkého příběhu...

Vogelstimmen-Baum

Der Vogelstimmen-Baum bringt ein Stück Natur zurück in das Leben der Menschen, die das Haus nicht mehr oder nur noch selten verlassen können.

Wahlweise auf Dauerbetrieb oder mit Bewegungsmelder ertönt Vogelgezwitscher von heimischen Vögeln (Original Naturklänge). 5 Vögelchen mit echten Federn erfreuen vor allem ältere Menschen und wecken angenehme Erinnerungen.

Vogelstimmen-Baum

€ 649,00

Chut'ové a čichové vnímání

- Chut' a čich reagují na chemické posly (molekuly v plynné nebo pevné/kapalné formě).
- Nos a ústa jsou „strážci brány“

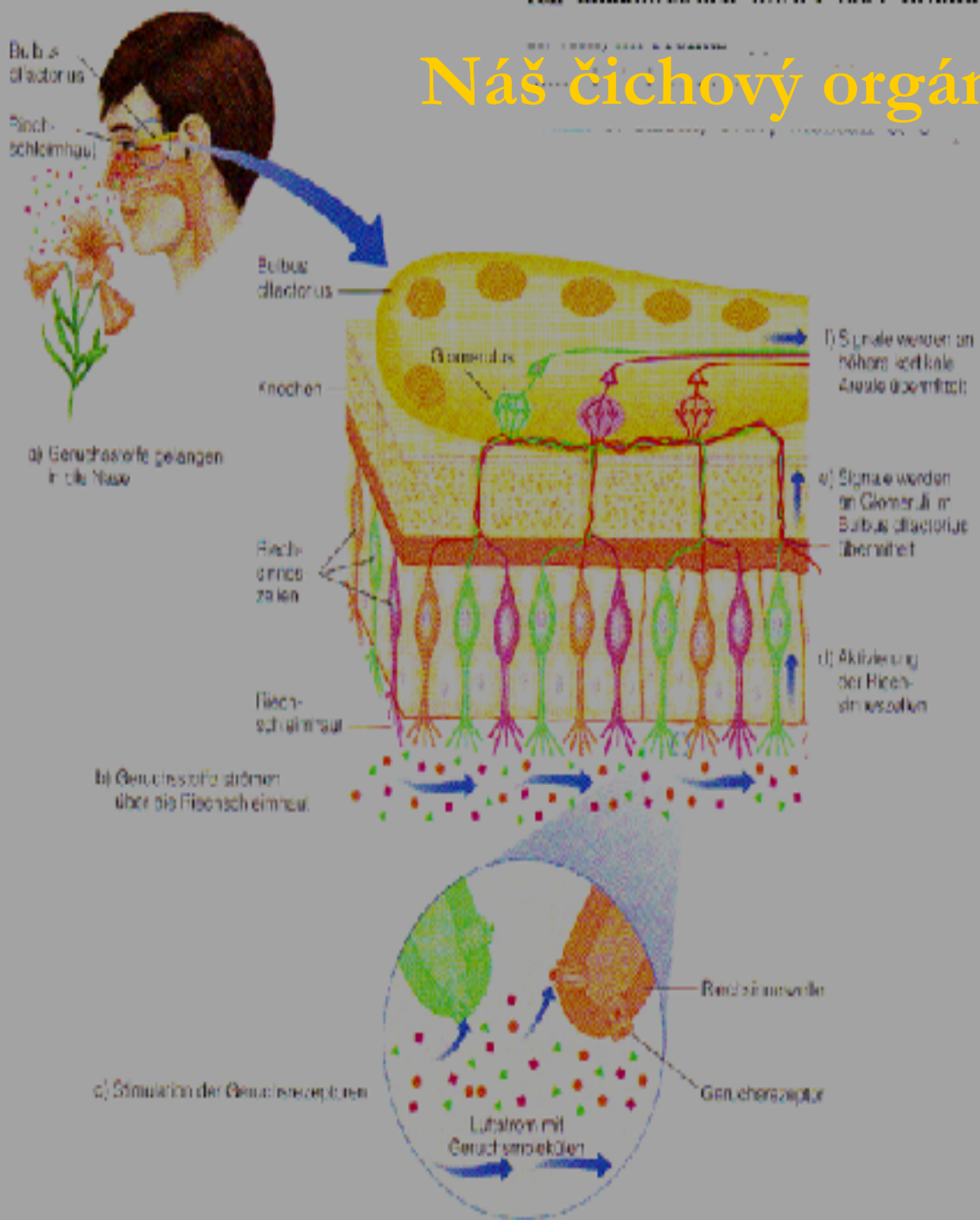
Chut' a čich jsou smysly, které jsou při narození nejvyvinutější!

Chuťové a čichové vnímání

- Chuť a čich reagují na chemické posly (molekuly v plynné nebo pevné/kapalné formě).
- Nos a ústa jsou „strážci brány“

Chuť a čich jsou smysly, které jsou při narození nejvyvinutější!

Náš čichový orgán

Člověk je „mikrosmat“

Vnímá přibližně 10 000 vůní

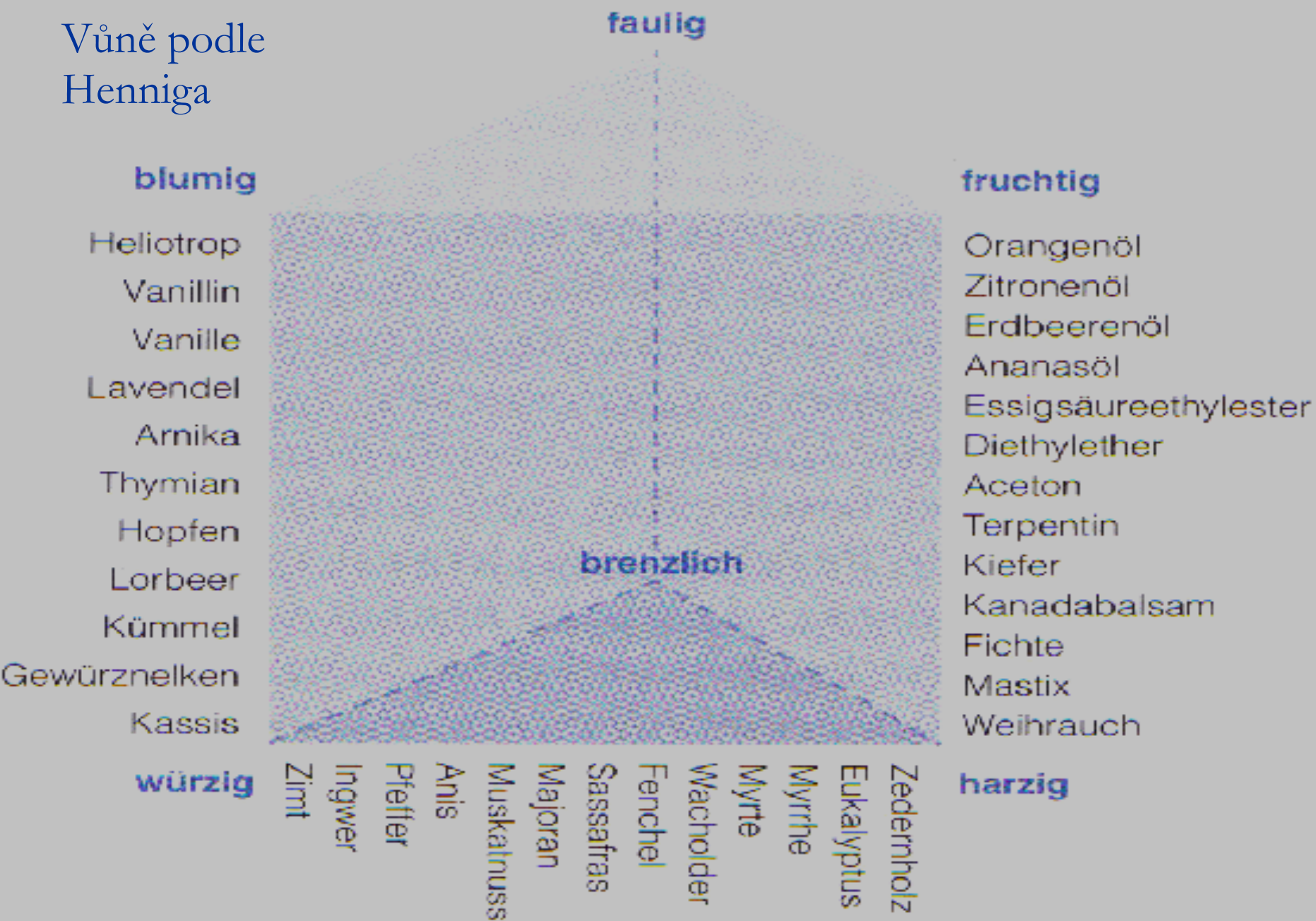
(běžně člověk rozlišuje 5 000)

Čichové vnímání

Vnímání pachů a vůní.

- Vůně jsou v paměti silně spojeny s emocemi.
- Čich se mění u některých nemocí např. čichový test pro Parkinsonovu chorobu (Sniffin' Sticks Test)
- Některá onemocnění lze rozpoznat podle zápachu
- Feromony: vonné látky, které jsou vnímány podvědomě

Vůně podle Henniga

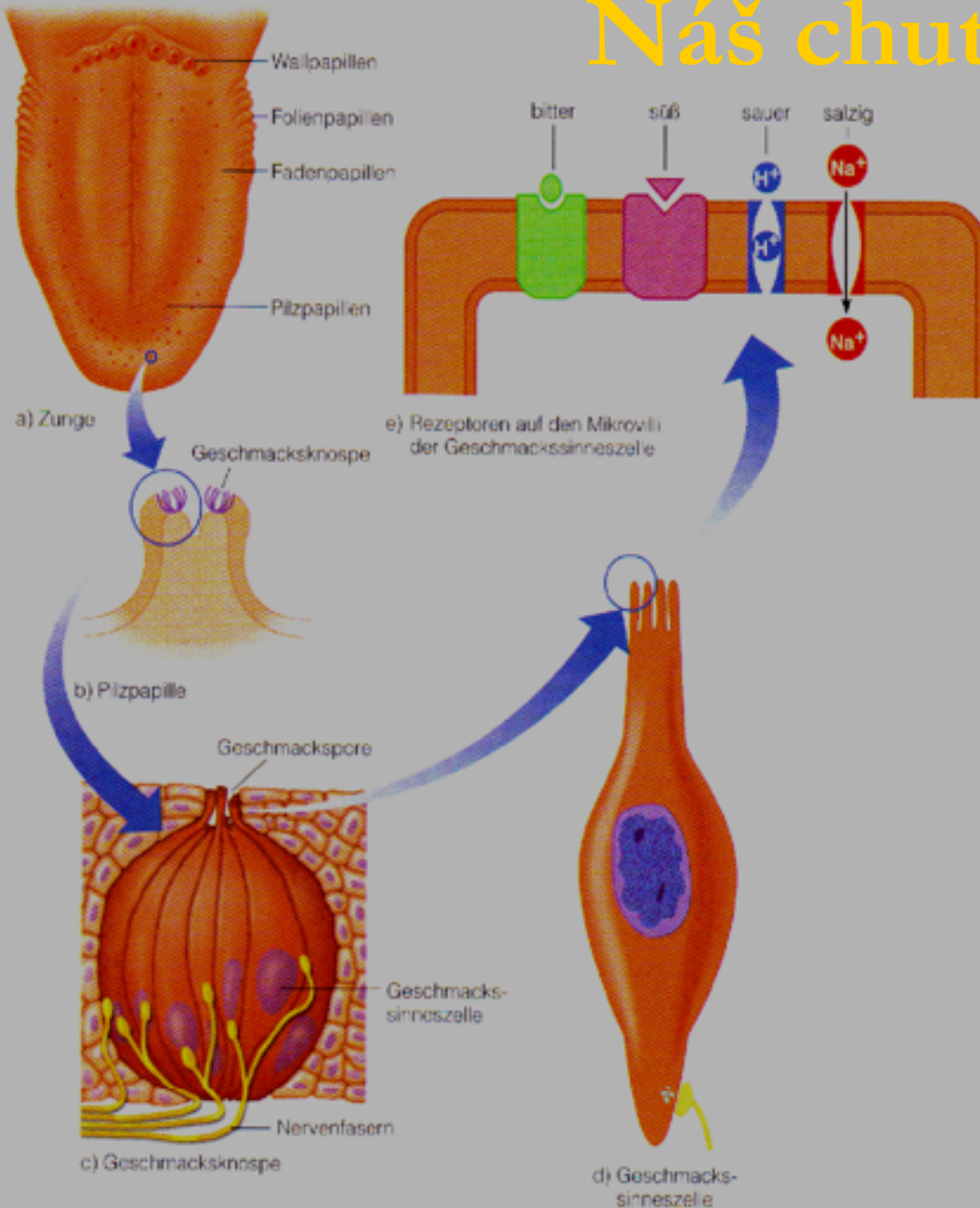
Věděli jste, že...

... látky jako methanol nebo eukalyptový olej ovlivňují určité iontové kanály v nervových zakončeních na povrchu jazyka, které normálně vnímají změny teploty? To vysvětluje „chladivou chut“ těchto látek.

Věděli jste, že...

... mnoho koření, která dodávají jídlům pikantní „chut“, jako je pepř nebo chilli, obsahují jako účinnou látku kapsaicin nebo příbuzné látky? Ty aktivují určité iontové kanály v nervových zakončeních na jazyku, které jsou normálně aktivovány pouze poškozením tkání, jako jsou popáleniny. Pikantní chuť je tedy ve skutečnosti vnímání bolesti.

Náš chuťový orgán

- Přibližně 10 000 chuťových pohárků

Vnímání vůní

- Součinnost chuťového a čichového vnímání
- Kombinace orální a nosní stimulace
- možné také vstřebávání krevním řečištěm (hematogenní čich)

Vůně a aroma...

- Slouží k uklidnění a relaxaci,
- podporují rovnoměrné a hluboké dýchání
- Uvolňují křeče a napětí
- Odstraňují úzkost
- Mohou zlepšovat náladu
- Mohou podporovat komunikační proces
- Aktivují
- Probouzejí vzpomínky
- Zvyšují koncentraci
- Zlepšují učení a výkonnost

Účinky vybraných aromat

	stimmungs- aufhellend / antidepressiv	angst- lösend	entspannend / beruhigend	anregend / belebend / konzentra- tionsfördernd	atmungs- fördernd	antiseptisch
Basilikum	X		X	X	X	X
Bergamotte	X	X	X			X
Eukalyptus				X	X	X
Geranie	X	X	X	X		
Grapefruit	X			X	X	
Jasmin	X		X	X		
Kamille			X			X
Lavendel			X	X		X
Mandarine	X	X	X	X		
Melisse			X	X		
Muskatellersalbei	X		X			
Neroli	X	X	X	X		

	stimmungs- aufhellend / antidepressiv	angst- lösend	entspannend / beruhigend	anregend / belebend / konzentra- tionsfördernd	atmungs- fördernd	antiseptisch
Orange	X		X			
Patchouli	X	X	X	X		X
Petit Grain	X	X	X			
Pfefferminze		X	X	X	X	X
Rose	X		X			
Rosmarin				X		X
Sandelholz	X	X	X			
Teebaum			X			X
Weihrauch	X		X			
Ylang-Ylang	X		X			
Zitrone	X			X		X

POZOR na aromatické látky

- Vůně mohou vyvolat alergie
  - ☐ Vylučte alergie!
- Používejte s mírou
- Zejména vonné látky nepoužívejte bez rozmyslu, ale cíleně.
- Výhoda elektrické aromalampy: při použití bez vody se vůně rychle vypaří a nezůstává tak dlouho v místnosti.

Realizace při Snoezelen

- Fixace, rozpoznávání, rozlišování, porovnávání, třídění vůní, chutí a aroma
- Rozpoznávání preferencí,
- rozpoznávání nebezpečí
- Kontinuita vůní může sloužit k lepší orientaci

Zařízení pro olfaktorickou stimulaci

- Elektrické rozprašovače nebo odpařovače, aromalampy
- Přístup k ventilátoru místnosti
- Vonné hadičky

Příklady tematicky zaměřené práce

- Esenciální oleje (Farfalla / Primavera)
- Koření, bylinky, čaj
- Ve skleničkách, plastových nádobách, uzavíratelných nádobách
- Na kapesníku/vatovém tampónu
- Věci z každodenního života, které chutnají/voní (seno, káva, dřevo, zemina, květiny, motorový olej, ...)

Baden mit Ätherischen Ölen

Wenn man beim Baden Öle verwendet kann das eine besondere positive Wirkung auf die Stimmung und je nach Zusammensetzung verschiedene Effekte hervorrufen. Durch die Nase gelangen diese Düfte als Information in das Gehirn und nehmen von dort aus Einfluss auf unsere Gefühle, das vegetative Nervensystem, die Hormonproduktion und das Immunsystem.

Folgende Regeln sollten beim Baden mit Ölen beachtet werden:

- Die Badetemperatur sollte zwischen 36 und 38 Grad liegen
- Ausschließlich natürliche ätherische Öle verwenden
- Öle nie pur anwenden. Man benötigt immer einen Emulgator um das Öl mit dem Wasser zu verbinden. Z.B. 3 Esslöffel Honig, Vollmilch oder Sahne
- Ca. 10 Tropfen ätherisches Öl reichen für ein Vollbad

Beruhigendes Bad:

Öle:

- Lavendelöl
- Rosenholzöl
- Pityrogrammöl
- Sandelholzöl
- Kamillenöl
- Weihrauchöl

Anregendes Bad:

Kühles Wasser einlassen; wirkt anregend und regt Durchblutung an, gibt Auftrieb

Öle:

- Rosmarin
- Grapefruitöl
- Zitronenöl
- Ingweröl
- Orangenöl
- Mandarinenöl
- Zimtblätteröl

Winterbad / Schleimlösendes Bad:

Sekret- und schleimlösend, hilft zum Durchatmen / bei Erkältungen

Warmes Wasser (Dampfbad)

Öle:

- Zimtöl
- Zirbelkieferöl
- Pfefferminzöl

Koncentrace a pozornost

- Pozornost je přidělení omezených zdrojů mozku ke zpracování vědomých vjemů a k myšlení.
- Mírou intenzity pozornosti je koncentrace.
- Koncentrace a pozornost jsou často základními předpoklady pro vnímání, přiřazování a ukládání podnětů
- Vůle rozpoznat určité objekty jasněji a komplexněji

Koncentrace: hlavní body při snoezelenu

- Soustředění pozornosti na signál, předmět, osobu – v určeném časovém období
- Chybné dojmy je třeba vyrovnat opětovným pohledem, poslechem, vnímáním.

Koncentrace a pozornost

Aplikace při snoezelenu

- Pozorování a fixace taktilních, vizuálních, sluchových, chuťových a čichových podnětů
- Vnímání signálů vlastního těla
- Kontrola těla a pohybu na různých površích

Cíl: harmonická souhra uvolnění a napětí

GELB BLAU ORANGE
SCHWARZ ROT GRÜN
LILA GELB ROT
ORANGE GRÜN SCHWARZ
BLAU ROT LILA
GRÜN BLAU ORANGE

Bleu	Vert	Jaune
Rouge	Jaune	Vert
Vert	Bleu	Rouge
Jaune	Rouge	Bleu
Vert	Bleu	Rouge
Bleu	Vert	Jaune
Jaune	Bleu	Rouge

Bunt geschriebene Texte geben einer eMailkarte mit PhotoFiltre ein besonderes Aussehen und lassen sich auch leicht in hübsche Animationen verwandeln. Die Erstellung ist einfach und mit beiden Versionen von PhotoFiltre möglich. Probieren Sie selbst...

Příklad podpory pozornosti

Pozornost a koncentrace

Snoezelen základní modul 1 Švýcarský certifikát
Dagmar Mega & David Grupe

Klid a relaxace

Snoezelen základní modul 1 Švýcarský certifikát
Dagmar Mega & David Grupe

„Program relaxace“

Fyziologicky:

- Dýchací cyklus se zklidňuje
- Snižuje se srdeční frekvence a krevní tlak
- Rozšíření periferních cév vyvolává příjemný pocit tepla
- Snížení svalového tonusu

Psychicky:

- Zlepšení pohody a prožívání
- Zvýšení tělesné uvolněnosti
- Lhostejnost vůči vnějším podnětům

Fyziologické změny

- Kardiovaskulární změny:
- Periferní vazodilatace (rozšíření cév, zejména v oblasti kůže), snížení srdeční frekvence, snížení arteriálního krevního tlaku
- Respirační změny: snížení dechové frekvence, pravidelnost jednotlivých dechových cyklů, snížení spotřeby kyslíku
- Elektrodermální změny: snížení kožní vodivosti nebo zvýšení kožního odporu
- Neuromuskulární změny: snížení napětí kosterních svalů, snížení reflexní činnosti
- Změny centrálního nervového systému: mj. zvýšení alfa vln ve spontánním EEG

Psychické účinky

- Zlepšení v kognitivní oblasti (zvýšená schopnost soustředění, zvýšení selektivní pozornosti),
- snížení aktivity na behaviorální úrovni (podpora vyváženého chování)
- Účinky na emocionální úrovni (snížení úzkosti a vnitřního vzrušení)

Klid a relaxace – hlavní témata

- Vnitřní klid
- Zvýšení pocitu pohody
- Relaxace pomocí určitých dechových technik a cvičení zaměřených na těžkost a teplo
- Klient musí být připraven a ochoten se do toho pustit
- Pravidelné a delší používání různých relaxačních technik může přinést následující výsledky:

Klid a relaxace – realizace

- Odpojení
- Uvolnění svalstva
- Rovnoměrný dechový rytmus
- Klidný puls
- Pocit těžkosti a tepla
- Důvěra
- Vnímání sluchových, vizuálních, čichových a/nebo hmatových podnětů
- Dotýkání, hladění, masírování
- Doprovod slovem a/nebo hudbou

Klid a relaxace

A group of people is lying on mats in a sensory deprivation chamber. The room is dimly lit with warm, orange light. The ceiling is covered with white fabric, and there are small lights scattered throughout. The people are mostly lying on their backs, some with their eyes closed, suggesting a state of relaxation or sleep. The overall atmosphere is calm and peaceful.

Snuezelen základní modul 1 Švýcarský certifikát
Dagmar Mega & David Grupe

Kontakt a důvěra – hlavní body

- Kontrola svalového tonusu, mimiky, gestikulek, intonace a hlasitosti
- Stabilizace sebevědomí a pohody
- budování vztahů
- Hledání kontaktních osob, přátel
- Naučit se otevřít
- Berte ohled na druhé
- Porozumění / překonání strachů
- Bezpečnost a důvěra by měly být zprostředkovány doprovodem

Kontakt a důvěra – realizace

- Dotýkat se a cítit,
- doprovázet a následovat,
- Přijímání a akceptování
- Emocionální nasazení
- Empatické chování
- Vhodné používání mimiky, gestikulace a řeči

Fantazie a kreativita

Fantazie

„Fantazie je důležitější než znalosti“ – Einstein

- Fantazie je schopnost kombinovat nebo přetvářet smyslové vjemy, obsahy vědomí a prožitků tak, aby vznikaly nové představy.
- Fantazie se skládá z reálných zkušeností, iracionálního a imaginárního.
- Fantazírování a snění rozšiřuje vědomí.

Fantazijní cesty jsou...

- Relaxace a odpočinek
- Odbourání napětí
- reflexe
- umožňují učební procesy
- Hledání řešení a překonávání konfliktů
- Skupinové zážitky
- Odbourávání strachu a pocitu bezmocnosti
- Možnosti duševní hygieny

Fantazie a kreativita – hlavní body při snoezelenu

- Změna a přetvoření prostoru
- Kombinace a změna materiálů
- Nové interpretace a výklady signálů
- Kognitivní vyjádření prostřednictvím mimiky, gest a řeči
- Mnoho snoezelenových jednotek apeluje na fantazii a schopnost prožívat zážitky

Fantazie a kreativita – realizace

- Vymýšlet příběhy, rozvíjet představivost
- Kreslení a malování
- Hraní divadla a pantomimy
- Hraní na hudební nástroje, zpěv a tanec
- Vyprávění, psaní básní, psaní
- Fantazijní cesty
- Snoezelen nabízí svět snů

Následuje...

- Uplatnění základní kinestetické stimulace a tělesného uvědomění při Snoezelenu
- Poruchy jednotlivých oblastí vnímání
- Definice pro:
  - Haptický vnímání
  - Somatické vnímání
  - Taktilní vnímání
  - Vestibulární vnímání
  - a hloubková citlivost

Základní stimulace

Hlavní body:

- Taktilní a hapticko-somatické podněty,
- reflexy: navázání – spuštění – zaškolení – automatizace,
- povrchová a hluboká citlivost
- hlazení, dotýkání, masírování
(s různými materiály)

Kinestetická stimulace

Hlavní body:

- Smysl pro polohu a pohyb
- Smysl pro svaly
- Smysl pro sílu
- Smysl pro klouby
- Hloubková citlivost
- Ležení, otáčení, převalování, klečení, dřepání, stání – pohyb na různých površích, tlak, masáž

Tělesné vědomí

Hlavní témata:

- Vnímání těla,
- Prostorové vnímání
- Tělo ve vztahu k prostoru
- Rozlišení pravé a levé strany
- Pojem těla
- Zkušenost v příjemně zařízeném prostoru,
- Používání podnětů izolovaně a v kombinaci,
- Vnímání a rozpoznávání materiálů na těle,
- Cítit a pohybovat izolovanými částmi těla, pojmenovat, co je příjemné a nepříjemné, vyzvat k aktivitě

1. Hmatová obrana

Jedná se o tendenci reagovat negativně a emocionálně na
. Hmatové podněty jsou interpretovány jako hrozící nebezpečí
. Dítě na ně reaguje obrannými pohyby, útekem
nebo verbální obranou. Současně je většinou výrazně snížena vnímání tvarů,
rozlišovací schopnost v hmatové oblasti.

2. Narušená kinestetická percepce

Kinestetickým vnímáním se rozumí vnímání
vlastních pohybů prostřednictvím informací ze svalů, šlach a
kloubů.

3. Porucha rovnovážného vnímání

Projevuje se hyperfunkcí nebo hypofunkcí. V případě hyperfunkce reagují děti
na podněty rovnováhy velmi silnými závratěmi a strachem. V případě
hypofunkce naopak nevykazují žádné závratě ani při extrémní stimulaci.

4. Poruchy sluchového vnímání

Mezi ně patří především slabá sluchová diferenciací, špatná sekvenční paměť
a zkrácená sluchová paměť.

5. Poruchy vizuálního vnímání

Projevují se v pozorování tvarové konstance a v prostorovém vnímání. Při narušeném prostorovém vnímání mají děti potíže rozpoznat polohu v prostoru a vytvořit prostorové vztahy.

6. Poruchy vnímání figury a pozadí

Tato porucha se může vyskytovat v oblasti vizuálního, sluchového a hmatově-kinestetického vnímání. Děti s takovou poruchou nejsou téměř schopny vybrat jednotlivé podněty z celkového vnímacího pole a vnímat je diferencovaně jako figuru. Ostatní podněty nejsou dostatečně potlačeny, aby vytvořily nepřesně zachycené pozadí.

7. Poruchy svalového tonusu

Svalový tonus je základní napětí svalů, které vzniká součtem jednotlivých záškubů mnoha svalových vláken. Je patrný jako odpor při pasivních pohybech končetin. Svalový tonus může být buď příliš nízký (hypotonus) nebo příliš vysoký (hypertonus).

8. Tělesné schéma nevyvinuté odpovídajícím způsobem k věku

Tělesné schéma je koncept, představa o vlastním těle. Obsahuje informace o každé části těla, vztazích mezi jednotlivými částmi těla a jejich pohybových možnostech.

9. Dyspraxie

Jedná se o nedostatečně vyvinutou schopnost plánovat pohyb a provádět jej v časově uspořádané posloupnosti koordinovaných pohybů. Pohyby, které byly již mnohokrát provedeny, jsou habituální pohyby a nevyžadují motorické plánování. Dyspraktické děti působí neohrabaně, těžkopádně a nekoordinovaně. Většinou mají problémy s oblékáním a svlékáním a s používáním nástrojů.

10. Poruchy hrubé motoriky

Do této oblasti poruch patří špatně integrované reflexní reakce a reakce na udržení rovnováhy, postavení a rovnováhu, které nejsou odpovídající věku.

11. Poruchy jemné motoriky

Jsou patrné v oblasti prstů a rukou, v oblasti úst a při ovládnutí vnějších očních svalů.

12. Poruchy lateralizace

Děti s problémy v oblasti lateralizace se vyhýbají překřížení středové osy těla rukama. Spolupráce obou polovin těla ještě není koordinovaná a často ještě nemají jasnou preferenci jedné ruky při malování nebo psaní.

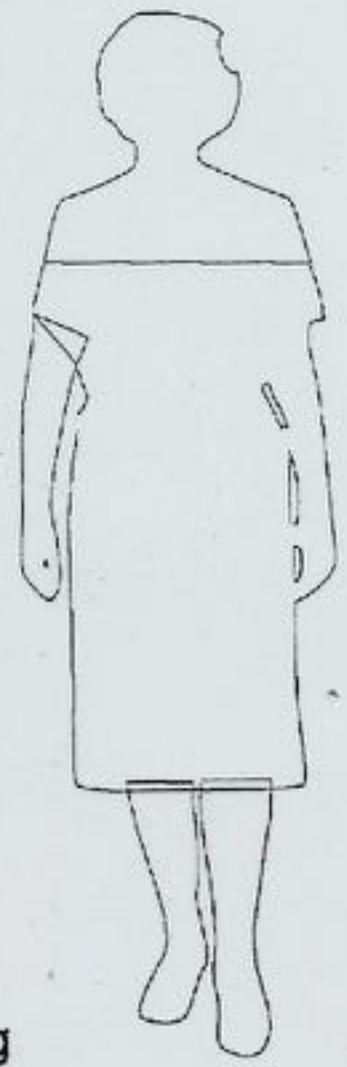
(Brand; Breitenbach; Maisel)

KÖRPERERFAHRUNG

KÖRPERSHEMA

KÖRPERBILD

Körperorientierung

Körperbewußtsein

Körperausdehnung

Körperausgrenzung

Körperkenntnis

Körpereinstellung

Haptické vnímání

Hmatovým vnímáním (řecky: haptikos = hmatatelný) se rozumí aktivní vnímání velikosti, kontur, povrchové struktury, hmotnosti atd. objektu prostřednictvím integrace všech smyslů kůže a hloubkové citlivosti. Souhrn hmatových vjemů umožňuje mozku lokalizovat a vyhodnotit mechanické podněty, teplotní podněty a bolest.

Haptické vnímání

Smysly hmatového vnímání u člověka jsou:

- hmatové vnímání / exterocepce (citlivost povrchu),
  - vnímání teploty a
  - vnímání bolesti (nocicepce)
- kinestetické vnímání / propiocepce (hloubková citlivost)

Hmatové vnímání

- Vnímání tlaku, dotyku a vibrací, jakož i teploty. Odpovědným smyslovým orgánem je kůže, a to jak její hmatové receptory, tak receptory vnímající teplo a chlad.
- Trigeminiální vnímání: Slouží k hmatovému vnímání v obličeji (například větru) a podporuje čichové a chuťové vnímání. Za toto smyslové vnímání je zodpovědný nerv trigeminus, jehož volné nervové zakončení končí v kůži obličeje a sliznicích nosu, ústní dutiny a očí.

Typ senzoru	reaguje na:	Příklady adekvátních mechanoreceptorových podnětů
Mechanoreceptor	mechanické podněty	Tlak, dotek, vibrace, napětí, protažení
Termoreceptor	tepelné podněty	ochlazení, zahřátí
Nozoreceptor	intenzivní podněty poškozující nebo ohrožující tkáň	Poškození tkáně (toxiny), teplo, stlačení

Somatosenzorické vnímání

- Citlivost, také hmat, pocit nebo vnímání. Je spojením hmatového vnímání a hloubkové citlivosti a slouží tak k vnímání (tělesných) pocitů, jako je například dotek, tvrdost nebo teplo. Za tuto smyslovou percepci je zodpovědná souhrn všech hmatových, teplotních a chladových receptorů.

kinestetické vnímání / hloubková citlivost

Slouží k vnímání polohy částí těla vůči sobě navzájem, a tím i k vnímání držení těla.

Namísto jediného orgánu je za vnímání podnětů zodpovědná řada receptorů v kloubech, svalech a šlachách, které se většinou souhrnně označují jako svalový smysl.

K tomuto systému patří také proprioceptivní vnímání, které zahrnuje vnímání vlastních orgánů.

Rozpoznávání směru pohybu

Vestibulární vnímání

- Vestibulární vnímání, také známé jako smysl pro rovnováhu: Slouží k vnímání změn polohy ve vztahu k gravitačnímu poli za účelem udržení rovnováhy a kontroly pohybů, společně s očima a svalovým smyslem.
- Odpovědným smyslovým orgánem je rovnovážný orgán ve vnitřním uchu.

Vnímání teploty

Vnímání teploty probíhá prostřednictvím přímého kontaktu s pokožkou (něco je na dotek studené).

Termoreceptory jsou volné nervové zakončení, které registrují molekulární pohyby: receptory chladu ty pomalé, receptory tepla ty rychlejší. Při teple reagují oba společně a vyvolávají pocit pálení.

Toto vnímání závisí na subjektivních předpokladech a podléhá klamům.

Vnímání bolesti

Nozirecepce

- Nejen v kůži, ale v celém těle
- Negativní schéma, protože musí vyvolat obranné chování
- Receptory jsou aktivovány chemickými látkami (prostaglandiny, histamin)
- K bolesti se často přidává strach

Děkujeme za pozornost!

O snoezelen - oblasti podpory

Základní modul 1

David Grupe

